

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Εργαστήριο Διαχείρισης Τοξικών και Επικινδύνων Αποβλήτων
Δ/ντής: Ευάγγελος Γιδαράκος, Καθηγητής
73100-ΧΑΝΙΑ, Τηλ: 28210-37789, Fax: 28210-37850
email: gidarako@mred.tuc.gr

Χημικά Συρίας & Κρήτη: Τριπλή αποτυχία για την Ελληνική Κυβέρνηση

Ευάγγελος Γιδαράκος

Καθηγητής Πολυτεχνείου Κρήτης

Τηλε-διαβεβαιώσεις έδωσαν αρμόδια στελέχη της Αμερικανικής Κυβέρνησης και Αμερικανοί εμπειρογνώμονες στην Ελληνική κυβέρνηση σε τηλεδιάσκεψη που έγινε την περασμένη Πέμπτη 12 Μαρτίου στο Υπουργείο Εξωτερικών (ΥΠ.ΕΞ.). Από Ελληνικής πλευράς παρέστησαν ειδικοί του Γενικού Χημείου του Κράτους, στελέχη του ΥΠ.ΕΞ., όχι όμως εμπειρογνώμονες εκ μέρους της Περιφέρειας Κρήτης.

Όπως οι Αμερικανοί δεν επιτρέπουν να συμμετάσχει επιτροπή εμπειρογνομένων και να αναλάβει, μαζί με τον Οργανισμό για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων, την ενεργή εποπτεία και παρακολούθηση της καταστροφής των χημικών αποβλήτων της Συρίας στο θαλάσσιο περιβάλλον της Μεσογείου, έτσι και το Ελληνικό ΥΠ.ΕΞ. απέκλεισε τους εμπειρογνώμονες, που όρισε η Περιφέρεια Κρήτης (Πρύτανη Α. Στεφάνου του Πανεπιστημίου Κρήτης, Καθηγητή Ε. Γιδαράκο του Πολυτεχνείου Κρήτης), από το να συμμετέχουν στην εν λόγω τηλεδιάσκεψη. Ουσιαστικά απέρριψε κάθε είδους ουσιαστικής και τεκμηριωμένης συζήτησης μαζί τους, θεωρώντας ίσως ότι με τον τρόπο αυτό θα επιτευχθούν τα επιθυμητά αποτελέσματα ως προς τον καθησυχασμό της κοινής γνώμης.

Οι κάτοικοι της Κρήτης όμως ανησυχούν για τη δημόσια και περιβαλλοντική ασφάλεια και όχι μόνο δεν θα καθησυχαστούν, αλλά απεναντίας θα προβούν σε πιο έντονες διαμαρτυρίες και διαδηλώσεις. Η Περιφέρεια Κρήτης με τη σειρά της δεν πρέπει να δεχθεί μια τέτοια απαξιωτική στάση εκ μέρους του ΥΠ.ΕΞ. και για αυτό ο Περιφερειάρχης κ. Σ. Αρναουτάκης καλείται να αντιδράσει ανάλογα.

Η Ελληνική κυβέρνηση με τις ενέργειές της και την αποδοχή τέτοιας μορφής τηλεδιάσκεψης έχει υποστεί τριπλή αποτυχία, καθώς:

1. αποδέχτηκε την απόφαση του ΟΗΕ και της Αμερικής να καταστραφούν χημικά όπλα στο θαλάσσιο περιβάλλον της Μεσογείου
2. δεν μπόρεσε να επιδείξει τεχνικά τεκμηριωμένα επιχειρήματα ενάντια στην επιλεχθείσα μέθοδο καταστροφής των χημικών της Συρίας και να αποτρέψει την υλοποίηση αυτής της επιχείρησης εν πλω σε διεθνή ύδατα
3. δεν θα συμμετάσχει επιτροπή εμπειρογνομόνων της (όπως και της Ιταλίας και της Μάλτας) ως παρατηρητής στο όλο εγχείρημα, κάτι που η ίδια διεκδικούσε μέχρι πρότινος.

Εντούτοις το ΥΠ.ΕΞ. υπενθυμίζει εκ νέου ότι “η Ελλάδα έχει καταστήσει σαφές σε όλους τους Διεθνείς Οργανισμούς πως, στο πλαίσιο εφαρμογής των αποφάσεων αυτών, είναι ζωτικής σημασίας θέμα η προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Μεσογείου”.

Και αναρωτιέται κανείς:

- Στη διεξαχθείσα τηλεδιάσκεψη έγινε αναφορά στους δυνητικούς κινδύνους ενός ατυχήματος, που κρύβονται σε ένα τόσο ασταθές περιβάλλον και αν ναι ποιοί είναι αυτοί οι κίνδυνοι, που υπέδειξαν τα στελέχη του ΥΠ.ΕΞ.;
- Γιατί αποτελεί για τον επικεφαλής της Αμερικανικής αποστολής JOE WIENAND το όλο εγχείρημα κορυφαία ανησυχία, τονίζοντας ότι “όλοι οι φορείς που θα συμμετέχουν στο πλοίο εκτελούν μια λίαν επικίνδυνη αποστολή”;
- Έγινε αναφορά στα απρόβλεπτα προβλήματα της μεθόδου της υδρόλυσης, όπως π.χ στο μεγάλο πρόβλημα εισαγωγής και προσαρμογής των χημικών όπλων και των “πρόδρομων” ενώσεων στο σύστημα υδρόλυσης;
- Αληθεύει αυτό που ισχυρίζονται εμπειρογνώμονες του εξωτερικού ότι στο πλοίο αρκετά δοχεία αποβλήτων θα αδειάζουν στον αντιδραστήρα χειρωνακτικά;
- Επισημάνθηκε από τους τεχνικούς εμπειρογνώμονες του ΥΠ.ΕΞ. το γεγονός ότι τα επεξεργαζόμενα απόβλητα είναι ικανά και ενδέχεται να προκαλέσουν διάβρωση στην έξοδο του αντιδραστήρα, διαρροές μονώσεων και

φραξίματα αγωγών σε μια πιλοτική μονάδα υδρόλυσης έκτασης μόνο 15 τετραγωνικών μέτρων;

- Έγινε αναφορά στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που δεν συντάχθηκε ποτέ (και συγχρόνως άλλων απαραίτητων μελετών), στα απαιτούμενα σχέδια πρόληψης σε περίπτωση ατυχήματος και κατά συνέπεια στους κινδύνους που υπάρχουν για το θαλάσσιο περιβάλλον;
- Έχει τεθεί το θέμα διασφάλισης της όλης διαδικασίας λαμβάνοντας υπόψη τις καιρικές συνθήκες και ότι σύμφωνα με τους ίδιους τους Αμερικανούς οι εργασίες στο Cape Ray μπορούν να λάβουν χώρα ασφαλώς μέχρι ύψους κύματος 0,1 μέτρα (!) και ότι δοκιμές που είναι σε εξέλιξη θέτουν ως όριο ασφαλούς συνέχισης της διαδικασίας εξουδετέρωσης, το ύψος κύματος μέχρι τα 0,5 μέτρα;
- Επισημάνθηκε η Οδηγία 2004/35/ΕΕ η οποία προβλέπει «.....εφόσον μια περιβαλλοντική ζημιά δεν έχει ακόμα επέλθει, υφίσταται όμως άμεσος κίνδυνος επέλευσής της, ο φορέας διαχείρισης μια μονάδας πρέπει να λάβει δίχως καθυστέρηση τα απαραίτητα μέτρα αποτροπής....»;
- Και τελικά έγινε λόγος για την καταπάτηση όλων αυτών των Οδηγιών και Κανονισμών; Ακόμα και μια στρατιωτική επιχείρηση όπως είναι αυτή, τόσο της διασυνοριακής διακομιδής των χημικών όπλων, όσο και της καταστροφής τους εν πλω στην Μεσόγειο δεν είναι δίχως περιορισμούς. Τα άρθρα 30 και 31 της UNCLOS προβλέπουν ελέγχους και ευθύνες του κράτους, την σημαία του οποίου φέρει ένα πλοίο, στη συγκεκριμένη περίπτωση των ΗΠΑ. Δεν εγείρει όμως ευλόγως ερωτηματικά το γεγονός ότι οι ΗΠΑ δεν έχουν υπογράψει την UNCLOS και επομένως δεν δεσμεύονται; Ποιες είναι οι απαντήσεις επί αυτού που έλαβαν τα στελέχη του ΥΠ.ΕΞ.;

Όλοι οι Διεθνείς Οργανισμοί (Green Cross International (GCI), Pugwash Conferences on Science and World Affairs, Arms Control Association, Friends of the Earth – United States, Center for Strategic and International Studies) τονίζουν σε επιστολή τους προς τον υπουργό Εξωτερικών των ΗΠΑ John KERRY, που στάλθηκε στις 3 Φεβρουαρίου 2014, ότι η καταστροφή των χημικών όπλων επί του εμπορικού πλοίου των ΗΠΑ, MV Cape Ray, αποτέλεσε τη “λιγότερο επικίνδυνη προσέγγιση και ότι το σύστημα που θα χρησιμοποιηθεί θα ελαχιστοποιήσει δυνητικούς κινδύνους για την δημόσια υγεία και το περιβάλλον”. Δεν γίνεται

καμία απολύτως αναφορά ότι πρόκειται πράγματι για ένα ασφαλές εγχείρημα. Μάλιστα οι υπογράφωντες την επιστολή έθεσαν ως αναγκαία μια σημαντική προσπάθεια που πρέπει να καταβάλουν οι ΗΠΑ και ο Οργανισμός για την Απαγόρευση των Χημικών Όπλων (OPCW), ευαισθητοποίησης σε στάδιο δημόσιου διαλόγου με χώρες όπως η Ελλάδα, Ιταλία και άλλες Ευρωπαϊκές και Μεσογειακές περιοχές για να εξηγήσουν την διαδικασία καταστροφής και να συζητήσουν όλους τους κινδύνους δημόσιας και περιβαλλοντικής ασφάλειας.

Στην χώρα μας έστω και ένας υποτυπώδης, δημόσιος διάλογος δεν έγινε. Τουλάχιστον αυτό όφειλε να είχε ήδη κάνει η κυβέρνηση ξεκινώντας από την Περιφέρεια Κρήτης! Τα αποτελέσματα μιας τέτοιας ενέργειας θα ήταν η αντιστάθμιση των ανησυχιών και η αποφυγή παρανοήσεων και άσκοπων κινδυνολογιών .

Στα πλαίσια μια πλήρους διαφάνειας ευαισθητοποίησης του κοινού και χωρίς αποκλεισμό συμμετοχής όλων των ενδιαφερόμενων μερών, η Ελληνική κυβέρνηση θα πρέπει να φέρει στη δημοσιότητα τα αποτελέσματα της τηλεδιάσκεψης, έστω και αν ακόμη πρόκειται για απλές διαβεβαιώσεις, οι οποίες ήταν ήδη και πριν αυτήν γνωστές. Τα ονόματα και το γνωστικό αντικείμενο των εμπειρογνομόνων που συμμετείχαν στην τηλεδιάσκεψη , όπως επίσης και η εμπειρία αυτών στον τομέα διαχείρισης και επεξεργασίας χημικών όπλων και τοξικών αποβλήτων, θα πρέπει να δούν άμεσα το φως της δημοσιότητας. Σε κάθε όμως περίπτωση η κυβέρνηση θα πρέπει να χρεωθεί τριπλή αποτυχία.